

INFORMACJA
O SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LOKALNYM RYNKU PRACY
ORAZ ZREALIZOWANYCH
W 2018 ROKU
PROGRAMACH AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ.

Zgorzelec, luty 2019 r.

WSTĘP

Niniejsza informacja dotyczy sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie zgorzeleckim oraz realizacji programów aktywizacji zawodowej w 2018 roku przez Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu.

Niepełnosprawność według słownika języka polskiego to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności, w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu. Zgodnie z tą samą definicją, niepełnosprawny to nieosiągający pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Słowo pochodzi od słowa "sprawny", oznacza więc kogoś sprawnego w sposób niepełny. „Niepełnosprawność” to nowe pojęcie. Zanim pojawił się termin osoba niepełnosprawna najczęściej stosowanymi terminami były kaleka i inwalida wojenny. Termin *kaleka* – pochodzi z języka tureckiego (kałyk) i oznacza człowieka ułomnego; jest to podstawowe pojęcie rehabilitacji i pedagogiki specjalnej pierwszej połowy XX wieku. *Inwalida* to człowiek, który utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy. Pojawia się też hasło inwalida wojenny, czyli „żołnierz, który utracił zdrowie lub uległ kalectwu podczas działań wojennych”. Samo słowo inwalida pochodzi od łacińskiego *invalidus*, co oznaczało człowieka słabego, schorowanego.

Słowo niepełnosprawny pojawiło się w języku polskim w latach siedemdziesiątych, osiemdziesiątych XX wieku i w dużym stopniu zastąpiło stosowane wcześniej słowo inwalida. Prześledzenie historii zmieniających się określeń opisujących niepełnosprawność: kaleka – inwalida – niepełnosprawny pozwala zauważyć odejście od medycznego (model medyczny niepełnosprawności) patrzenia na ułomność (tak jest rozumiane słowo kaleka, jak też inwalida, przy czym zdrowie „inwalidy” współcześnie jest definiowane w kontekście zdolności do pracy) na rzecz niepełnosprawności rozumianej w sposób społeczny (model społeczny niepełnosprawności). Aby podkreślić społeczny wymiar niepełnosprawności coraz częściej na świecie stosuje się termin osoba z niepełnosprawnością, który ma podkreślać zewnętrzny wymiar niepełnosprawności, wskazując tym samym, że niepełnosprawność jest tylko jedną z wielu cech przypisanych do osoby.

Termin niepełnosprawność w Polsce zdefiniowany jest w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność

do pracy. Taka definicja wynika z modelu medycznego niepełnosprawności i kładzie nacisk na braki bądź ułomności osoby niepełnosprawnej. Pierwszym dokumentem w Polsce odchodzącym od definicji medycznej na rzecz definicji społecznej niepełnosprawności jest ratyfikowana przez Prezydenta RP w dniu 6 września 2012 Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

W Polsce obowiązują trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Dodatkowo funkcjonują dwa rodzaje orzecznictwa: do celów rentowych i pozarentowych, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje. Taki stan znacznie utrudnia zbieranie danych o osobach niepełnosprawnych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza pojęcia niepełnosprawności prawnej i niepełnosprawności biologicznej. Poza spisami powszechnymi wszelkie gromadzone dane statystyczne dotyczą osób niepełnosprawnych prawnie.

Niepełnosprawność potwierdzona orzeczeniem to tzw. niepełnosprawność prawna. Orzeczenie ustalające niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności stanowi podstawę do ubiegania się o pomoc przewidzianą w ustawie rehabilitacyjnej oraz do przyznania ulg i uprawnień na podstawie innych przepisów, np. zniżek komunikacyjnych, odliczeń podatkowych. Natomiast niepełnosprawność biologiczna to subiektywne odczuwanie przez konkretną osobę ograniczenia wykonywania podstawowych dla danego wieku czynności, przy braku orzeczenia.

Osoby, które nie ukończyły 16 lat są zaliczane do niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy (z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu), powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.¹

¹ <https://rownosc.info/dictionary/niepenosprawnos/>

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH W ZATRUDNIENIU ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W ZGORZELCU.

Osoba niepełnosprawna w procesie poszukiwania pracy napotyka wiele barier utrudniających znalezienie odpowiedniego zatrudnienia (zarówno miejsca jak i stanowiska pracy). Podstawowym aspektem jest brak przystosowania miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami. W Polsce wiele się mówi o przystosowywaniu budynków użyteczności publicznej. Jednak dyskusje te nie dotyczą szeregu innych miejsc: restauracji, kin, sklepów, lokali usługowych czy w końcu biurów i siedzib mniejszych firm. Osoba z niepełnosprawnością ruchową choćby była najlepiej wykwalifikowana, prawdopodobnie spotka się w swojej karierze zawodowej z biurem, do którego będą prowadziły schody. Jeśli nawet nie wystąpi przeszkoda w formie schodów, problemem może być brak przystosowanej toalety czy nieprzystosowane miejsce pracy. Z innymi utrudnieniami może się spotkać osoba niewidoma - tutaj brak oprogramowania umożliwiającego obsługę komputera okaże się barierą nie do przeskoczenia. Osoba głuchoniema spotka się z trudnością, gdy przyjdzie jej porozmawiać z rekruterem.

Jednak bariery architektoniczne nie stanowią esencji problemu. Głównym i najczęściej spotykanym utrudnieniem są bariery mentalne. W naszym społeczeństwie nadal funkcjonuje podejście mówiące o tym, że osoba niepełnosprawna jest gorzej wykształcona. Co za tym idzie – jest gorszym pracownikiem, choćby jej CV świadczyło o czymś zupełnie innym. Choć mentalność się zmienia, a osoby z niepełnosprawnościami coraz aktywniej uczestniczą w życiu społecznym, to ciągle można się spotkać z podejściem, że osoba mająca dysfunkcje będzie spowalniała zespół lub prezentowała postawę roszczeniową.

Należy w tym miejscu wspomnieć, że problem nie leży po jednej stronie. Często osoby niepełnosprawne nie chcą podjąć zatrudnienia oraz nie dbają o swoje wykształcenie. Często wychodzą z założenia, że nie opłaca się pracować, ponieważ wtedy trzeba będzie zrezygnować z renty, która choć jest niższa niż najniższa krajowa pensja, to stanowi gwarantowane i niewymagające wysiłku źródło dochodu.

Walkę z pierwszym ze wspomnianych problemów – barierami architektonicznymi – wspomagają różne programy krajowe i unijne, dając dofinansowania na przystosowanie miejsc pracy. Tutaj także coraz częściej mają znaczenie zmiany, które zachodzą w stylu pracy.

Freelancing i praca zdalna stają się coraz popularniejszymi formami zarabiania. Są w pełni dostępne dla osób ograniczonych przez bariery architektoniczne. Niestety, barierami mentalnymi wciąż trzeba walczyć. Dopóki obie strony nie zrozumieją, że bez współpracy nie da się dojść do porozumienia, o tyle będziemy wciąż daleko za Unią Europejską. Tam wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w 2011 roku wyniósł około 50%. Stało się to możliwe zarówno dzięki usuwaniu barier architektonicznych, jak i dobrym chęciom: pracodawców do zatrudniania pracowników niezależnie od ich sprawności oraz chęci osób niepełnosprawnych do kształcenia, samorozwoju choćby poprzez szkolenia internetowe i w końcu: wejścia na rynek pracy.

W niniejszej informacji przedstawiona została sytuacja osób zamieszkałych na terenie powiatu zgorzeleckiego, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu i posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności.

Tabela 1

Podstawowe dane statystyczne w 2018 roku.

	Osoby pozostające w ewidencji PUP Zgorzelec na dzień 30.06.2018		Osoby pozostające w ewidencji PUP Zgorzelec na dzień 31.12.2018	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
Ogółem bezrobotni	1401	774	1437	782
w tym bezrobotni niepełnosprawni	180	75	186	78
Ogółem poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu	68	19	76	29
w tym niepełnosprawni poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu	18	4	14	7

Tabela 2

Podstawowe dane statystyczne za lata 2014 -2018.

	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem bezrobotni	3720	2645	2239	1539	1437
w tym bezrobotni niepełnosprawni	351	292	278	198	186
Ogółem poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu	121	121	99	74	76
w tym niepełnosprawni poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu	30	33	16	12	14

Powołując się na dane statystyczne na dzień 31 grudnia 2018 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu zarejestrowanych było 186 osób bezrobotnych niepełnosprawnych oraz 14 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Bezrobotne osoby niepełnosprawne w końcu roku 2018 stanowiły 12,95% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie. Niepełnosprawne kobiety stanowiły 9,98% wszystkich zarejestrowanych kobiet. Porównując sytuacje z lat ubiegłych, można zauważyć iż w latach 2013 – 2017 ogólna liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych jak i liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu ma tendencję spadkową. Na spadek liczby bezwzględnej osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności miała niewątpliwie wpływ poprawa ogólnej sytuacji lokalnym rynku pracy, a ściślej znaczny spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie. Jednak mimo, iż znacznie spada liczba osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, to wzrasta sukcesywnie od 2013 roku procentowy udział niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Wynosił on odpowiednio: 2014 – 9,4%, 2015 – 11,4%, 2016 – 12,4%, 2017 oraz 2018 – 12,9%. W przypadku osób poszukujących pracy wyglądało to następująco: 2014 – 24,8%, 2015 – 27,3%, 2016 – 16,2%, 2017 – 16,2%, 2018 – 18,4%.

Tabela 3

Osoby niepełnosprawne bezrobotne włączone do ewidencji w I półroczu 2018 roku.

	Razem	Kobiety	ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	102	45	26
osoby zarejestrowane po raz kolejny	99	44	25
poprzednio pracujący	97	42	24
zamieszkali na wsi	34	17	10
do 30 roku życia	12	8	3
powyżej 50 roku życia	59	21	13
bez kwalifikacji zawodowych	32	16	6
bez doświadczenia zawodowego	9	7	3

Tabela 4

Osoby niepełnosprawne bezrobotne włączone do ewidencji w II półroczu 2018 roku.

	Razem	Kobiety	ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	115	47	36
osoby zarejestrowane po raz kolejny	104	41	29
poprzednio pracujący	107	42	32
zamieszkali na wsi	39	17	15
do 30 roku życia	12	7	9
powyżej 50 roku życia	54	20	13
bez kwalifikacji zawodowych	35	19	11
bez doświadczenia zawodowego	11	7	5

Analizując dane dotyczące liczby osób bezrobotnych włączonych do ewidencji w pierwszym i drugim półroczu 2018 roku zauważyć można, iż liczba ta w drugim półroczu nieznacznie wzrosła w porównaniu do pierwszego półrocza, (w roku poprzednim sytuacja ta wyglądała podobnie). W pierwszym półroczu liczba ta wynosiła 102, natomiast w drugim 115, czyli wzrost wyniósł 13 osób. W okresie całego roku najbardziej liczebną grupę stanowiły osoby zarejestrowane *po raz kolejny* oraz *osoby poprzednio pracujące*. Osób zarejestrowanych *po raz kolejny* w I półroczu 2018 r. było 99, co stanowiło 97,06% wszystkich osób bezrobotnych niepełnosprawnych włączonych do ewidencji, w II półroczu w ewidencji tej Urzędu osób tych było 104, stanowiąc 90,44% osób włączonych do ewidencji. W I półroczu 2018 r. *osób poprzednio pracujących* było 97 (95,10% osób włączonych do ewidencji), w II półroczu 2018 r. – 107 (93,05% osób włączonych do ewidencji). Trzecią co do liczebności grupą osób spośród włączonych, analogicznie jak w latach ubiegłych są osoby powyżej 50 roku życia. Ich liczba na koniec 2018 r. wynosiła 54 i zmalała w stosunku do końca pierwszego półrocza o 5 osób.

Tabela 5

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu włączone do ewidencji w I półroczu 2018 roku.

	Razem	Kobiety	ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	17	7	9
osoby zarejestrowane po raz kolejny	14	7	7
poprzednio pracujący	15	5	8
zamieszkali na wsi	6	3	5
do 30 roku życia	2	2	2
powyżej 50 roku życia	9	2	2
bez kwalifikacji zawodowych	4	1	2
bez doświadczenia zawodowego	4	3	3

Tabela 6

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu włączone do ewidencji w II półroczu 2018 roku.

	Razem	Kobiety	ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	11	6	3
osoby zarejestrowane po raz kolejny	9	5	2
poprzednio pracujący	10	5	3
zamieszkali na wsi	3	3	1
do 30 roku życia	2	2	0
powyżej 50 roku życia	5	2	0
bez kwalifikacji zawodowych	3	3	0
bez doświadczenia zawodowego	3	3	0

W I półroczu 2018 r. do ewidencji osób niepełnosprawnych zostało włączonych 17 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, w stosunku do roku ubiegłego była to grupa licząca o 7 osób mniej. Najliczniejszą grupę spośród tych osób stanowiły osoby poprzednio pracujące (15 osób) oraz osoby zarejestrowane po raz kolejny (14 osób). Stanowiły one odpowiednio 88,24% oraz 82,36 % osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu włączonych do ewidencji. II półroczu 2018 r. wyglądała bardzo podobnie, do ewidencji zostało włączonych 11 osób, czyli o 6 osób mniej niż w I półroczu. Nadal w/w obie grupy osób były najliczniejsze, grupa osób poprzednio pracujących liczyła 10 osób (90,91 %) a osoby zarejestrowane po raz kolejny liczyły 9 osób (81,82%).

Tabela 7

Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w I półroczu 2018 roku.

	Bezrobotni	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	124	16
kobiety	44	7
zamieszkali na wsi	53	5
poprzednio pracujący	118	13
długotrwale	55	2
z wykształceniem co najmniej średnim	33	5

Tabela 8

Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w II półroczu 2018 roku.

	Bezrobotni	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	110	17
kobiety	46	3
zamieszkali na wsi	37	4
poprzednio pracujący	103	17
długotrwale	52	2
z wykształceniem co najmniej średnim	24	7

W I półroczu 2018 r. z ewidencji osób niepełnosprawnych zostały wyłączone 124 osoby niepełnosprawne oraz 16 osób poszukujących zatrudnienia niepozostających w zatrudnieniu. W II półroczu wyłączono 110 osób niepełnosprawnych oraz 17 osób poszukujących zatrudnienia niepozostających w zatrudnieniu. Największą liczbę osób spośród bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby poprzednio pracujące, w pierwszym półroczu była to grupa licząca 118 osób (95,17%), w drugim zaś 103 osoby (93,64%).

Zjawisko to można tłumaczyć faktem, iż osoby poprzednio pracujące są aktywniejsze zawodowo, łatwiej dostosowują się do rynku pracy a posiadane kwalifikacje i umiejętności systematycznie ubogacają dodatkowym doświadczeniem zawodowym. Osoby takie płynnie poruszają się po rynku pracy i są atrakcyjniejsi jako kandydaci do pracy.

Tabela 9

Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w I i II półroczu 2018 roku z uwzględnieniem przyczyny wyłączenia.

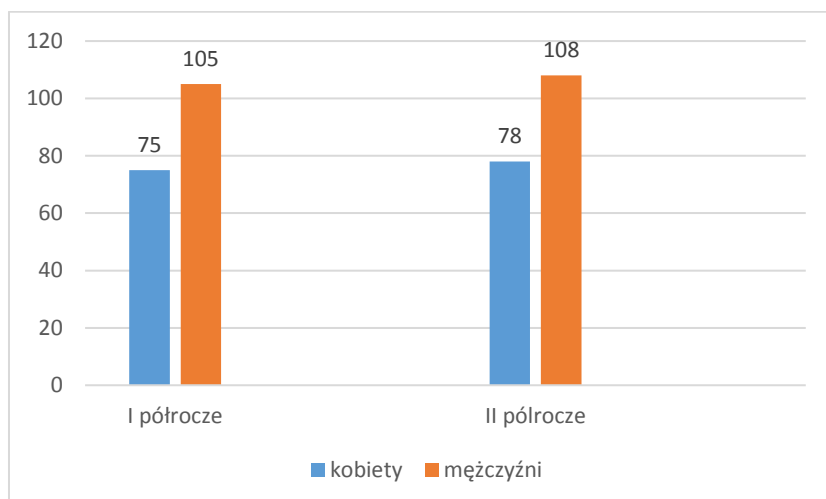
	I półrocze 2018 r.	II półrocze 2018 r.
Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	124	110
podjęcie pracy	44	31
odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	2	1
rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy	24	25
osiągnięcie wieku emerytalnego, nabycie praw emerytalnych, rentowych lub praw do świadczenia przedemerytalnego	11	10

W 2018 roku najczęstszą przyczyną wyłączeń spośród osób niepełnosprawnych było podjęcie pracy oraz rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy. W I półroczu 2018 r. 44 osoby wyłączone z tytułu podjęcia pracy, co stanowiło 35,49% wszystkich wyłączeń osób niepełnosprawnych oraz 24 osoby z tytułu rezygnacji lub niepotwierdzenia gotowości do pracy, stanowiło to 19,36% wszystkich wyłączeń osób niepełnosprawnych. W II półroczu 2018 r. 31 osób wyłączone z tytułu podjęcia pracy, co stanowiło 28,19% wszystkich wyłączeń osób niepełnosprawnych oraz 25 osób z tytułu rezygnacji lub niepotwierdzenia gotowości do pracy, stanowiło to 22,73% wszystkich wyłączeń osób niepełnosprawnych.

Charakterystyka osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu uwzględniająca podział na różnorodne grupy.

Wykres 1

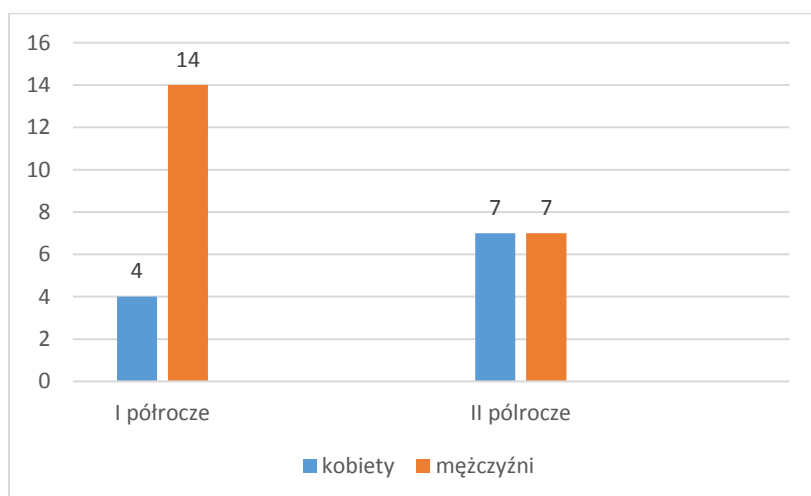
Osoby bezrobotne niepełnosprawne wg płci w 2018 roku.

Jak wynika z danych przedstawionych na powyższym wykresie w pierwszym i drugim półroczu przeważającą liczbę osób bezrobotnych stanowili mężczyźni (105; 58%). W drugim półroczu 2018 roku w porównaniu do pierwszego liczba bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn zwiększyła się o 3 osoby.

Wykres 2

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu wg płci w 2018 roku.

W przypadku osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu sytuacja w 2018 roku wyglądała następująco: w pierwszym półroczu to mężczyźni stanowili większą grupę (14; 78%), w drugim półroczu natomiast kobiet i mężczyzn było po tyle samo, po 7 osób.

Tabela 10

Osoby bezrobotne niepełnosprawne wg wybranych grup na koniec 2018 roku.

wybrana grupa	II półrocze
zamieszkałe na wsi	72
bez kwalifikacji zawodowych	59
pozostające bez pracy 12-24 miesiące	27
pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy	72
powyżej 50 roku życia	115

Na koniec II półrocza 2018 roku wśród 186 osób bezrobotnych niepełnosprawnych było 115 osób powyżej 50 roku życia i była to najliczniejsza grupa osób, kolejną grupą wg ilości osób były osoby zamieszkujące na wsi – 72 osoby oraz 72 osoby pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy a osób bez kwalifikacji zawodowych było 59. Porównując rok ubiegły można zaobserwować, że osoby powyżej 50 roku życia także tworzyły najliczniejszą grupę osób spośród bezrobotnych niepełnosprawnych (134 osoby), osoby zamieszkujące na wsi były także drugą grupą co do ilości osób bezrobotnych niepełnosprawnych (85 osób). Udział procentowy tych grup na koniec II półrocza prezentował się następująco: osoby powyżej 50 roku życia to 61,83% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych, a osoby zamieszkujące na wsi to 38,71% niepełnosprawnych bezrobotnych.

Tabela 11

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu wg wybranych grup na koniec 2018 roku.

wybrana grupa	II półrocze
zamieszkałe na wsi	4
bez kwalifikacji zawodowych	4
pozostające bez pracy 12-24 miesiące	1
pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy	3
powyżej 50 roku życia	5

Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, na koniec II półrocza znajdowało się łącznie 14 osób, a struktura przedstawiała się następująco:

- zamieszkałe na wsi – 4 osoby(28,58%),
- bez kwalifikacji zawodowych – 4 osoby(28,58%),
- pozostające bez pracy 12-24 miesięcy – 1 osoba(7,15%),
- pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy – 3 osoby(21,43%),
- w wieku powyżej 50 roku życia – 5 osób (35,72%).

Najliczniejszą grupą były osoby, które ukończyły 50 rok, 5 osób, co stanowiło 35,72% wszystkich osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu.

Osoby niepełnosprawne nie stanowią jednorodnej grupy. Mogą być niepełnosprawne pod względem fizycznym, sensorycznym, intelektualnym lub psychicznym. Mogą być niepełnosprawne od urodzenia lub też mogły nabyć niepełnosprawność w dzieciństwie, we wczesnej młodości lub w późniejszych latach, w okresie nauki lub w trakcie zatrudnienia. Ich niepełnosprawność może nieznacznie wpływać na zdolność do pracy i uczestnictwo w życiu społecznym lub może mieć poważny wpływ, wymagając znacznego wsparcia i pomocy.

Tabela 12

Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg rodzaju niepełnosprawności (dane na koniec drugiego półrocza 2018 roku).

Rodzaj niepełnosprawności	Niepełnosprawni bezrobotni	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu	Ogółem
Upośledzenie umysłowe	0	0	0
Choroby psychiczne	19	5	24
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	10	0	10
Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	1	1
Choroby narządu wzroku	10	1	11
Upośledzenia narządu ruchu	51	1	52
Epilepsja	16	1	17
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	19	1	20
Choroby układu pokarmowego	5	0	5
Choroby układu moczowo - płciowego	3	0	3
Choroby neurologiczne	28	2	30
Inne i nieustalone	25	2	27
Razem	186	14	200

Spośród osób bezrobotnych niepełnosprawnych największą grupę tworzyły osoby posiadające upośledzenie narządu ruchu – 51 osób, co stanowiło 27,42% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych, natomiast wśród osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu największą grupę stanowiły osoby z chorobami psychicznymi – 5 osoby, czyli 35,72% zarejestrowanych.

Tabela 13

Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg stopnia niepełnosprawności w 2018 roku.

Wyszczególnienie wg stopnia niepełnosprawności	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2018	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 31.12.2018	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu bezrobotni stan na 30.06.2018	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu bezrobotni stan na 30.06.2018
Stopień znaczny	2	2	0	0
Stopień umiarkowany	22	31	12	7
Stopień lekki	156	153	6	7
Razem	180	186	18	14

Zdecydowana większość niepełnosprawnych osób bezrobotnych posiada lekki stopień niepełnosprawności, na koniec II półrocza 2018 roku osoby te stanowiły 82,26% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych. Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności stanowiły 16,67% ogółu, a najmniejszą grupą były osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, które stanowiły 1,08% ogółu niepełnosprawnych bezrobotnych.

Wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu na koniec II półrocza największą grupą tworzyły osoby posiadające stopień lekki – 7 osób (50%), oraz osoby posiadające stopień umiarkowany – 7 osób (50%).

Tabela 14

Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg wieku w 2018 roku.

Wyszczególnienie wg wieku	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2018	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 31.12.2018	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu bezrobotni stan na 30.06.2018	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu bezrobotni stan na 30.06.2018
18 - 24	6	3	0	1
25 - 29	6	8	0	0
30 - 39	15	21	6	5
40 - 44	12	17	3	2
45 - 49	15	22	1	1
50 - 54	27	24	1	1
55 - 59	70	61	5	2
60 lat i więcej	29	30	2	2
Razem	180	186	18	14

Na podstawie danych z powyższej tabeli można zauważyć, iż na koniec 2018 roku wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych największą grupę tworzyli bezrobotni w wieku 55-59 lat (podobnie jak w 2015, 2016 oraz 2017 roku), stanowiły one 32,80% osób bezrobotnych niepełnosprawnych. Grupa najmniej liczebną były osoby w wieku 18-24 lat. Ich udział w stosunku do wszystkich osób bezrobotnych posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności wynosił 1,62%.

W przypadku osób poszukujących pracy na koniec II półrocza 2018 roku największą grupą były osoby w wieku 30-39 lat (podobnie jak w roku ubiegłym), ich odsetek kształtował się na poziomie 35,72% ogółu osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.

Tabela 15

Struktura niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg wykształcenia w 2018 roku.

Wyszczególnienie wg poziomu wykształcenia	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2018	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 31.12.2018	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu bezrobotni stan na 30.06.2018	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu bezrobotni stan na 31.12.2018
Wyższe	3	6	3	3
Policealne i średnie zawodowe	22	24	3	2
Średnie ogólnokształcące	11	16	3	1
Zasadnicze zawodowe	60	58	5	4
Gimnazjalne	1	1	0	1
Podstawowe i podstawowe nieukończone	83	81	4	3
Razem	180	186	18	14

Na koniec II półrocza najbardziej liczebną grupę wśród niepełnosprawnych bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym lub podstawowym nieukończonym (43,55% ogółu) i osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (31,19% ogółu). Podobna sytuacja miała miejsce na koniec I półrocza, osoby z wykształceniem podstawowym lub podstawowym nieukończonym stanowiły 46,12% ogółu niepełnosprawnych bezrobotnych, natomiast osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowiły 30,34% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych.

Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu na koniec II półrocza sytuacja wyglądała następująco: najwięcej – 4 osoby, tworzyły grupę z wykształceniem zasadniczym zawodowym, co stanowiło 28,58 % niepełnosprawnych poszukujących pracy. Analizując powyższe dane można zauważyć, że posiadane wykształcenie ma zasadniczy wpływ na strukturę osób zarejestrowanych w tut. urzędzie, im niższe wykształcenie, tym większa jest liczba osób mająca udział w poszczególnych grupach. Największy udział ma grupa osób z podstawowym wykształceniem a najmniejszy z wyższym.

II. REALIZOWANE PROGRAMY AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ W 2018 ROKU NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY NIEPOZOSTAJĄCYCH W ZATRUDNIENIU ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W ZGORZELCU

Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu w 2018 roku realizował zadania na rzecz wzrostu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych z powiatu zgorzeleckiego przeznaczono ogółem **203 314,28 zł**

- **26 499,32 zł** środki Funduszu Pracy;
- **151 597,10 zł** środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczone na aktywizację zawodową,
- **4 217,86 zł** w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w projekcie „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie zgorzeleckim (III) współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- **21 000 zł** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020 Projekt” Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych po 30 roku życia w powiecie zgorzeleckim” – Działanie 8.1 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 16

Wydatkowanie środków w rozbiu na źródła finansowania, formę aktywizacji oraz liczbę osób korzystających ze wsparcia w 2018 roku.

Forma aktywizacji	Źródła finansowania							
	FP		PRFON		POWER		RPO WD	
	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
PRACE INTERWENCYJNE	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł
PRACE SPOŁECZNIE - UŻYTECZNE	5	3 119,92 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł
STAŻE	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł
SZKOLENIA/BONY SZKOLENIOWE	0	0,00 zł	0	0,00 zł	1	4 217,86 zł	0	0,00 zł
REFUNDACJA MIEJSC PRACY	1	15 020,00 zł	2	99 600,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł
ŚRODKI NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	0	0,00 zł	1	50 000,00 zł	0	0,00 zł	1	21 000,00 zł
REFUNDACJA WYNAGRODZEŃ I SKŁADEK NA ZAREJESTROWANIE BEZROBOTNEGO DO 30 RŻ	1	8 359,40 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł
STUDIA PODYPLOMOWE	0	0,00 zł	1	1 997,10 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł
Razem	7	26 499,32 zł	4	151 597,10 zł	1	4 217,86 zł	1	21 000,00 zł
203 314,28 zł								

Tabela 17

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w 2018 roku.

Nazwa programu	Osoby rozpoczynające programy w 2018 roku	
	Bezrobotni niepełnosprawni	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający
Szkolenie	1	0
Staż	0	0
Podjęcie pracy na stanowiskach objętych refundacją kosztów wyposażenia stanowisk pracy	1	2
Prace interwencyjne	0	0
Prace społecznie użyteczne	5	0
Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	1	1
Refundacja wynagrodzeń i składek za zatrudnienie bezrobotnego do 30 roku życia	1	0
Studia podyplomowe	0	1
Razem	9	4

Aktywizacją objęto łącznie 9 osób bezrobotnych niepełnosprawnych i 4 osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

W 2018 roku najbardziej liczną grupę stanowiły osoby, które zostały skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych – 5 osób niepełnosprawnych, łączna kwota wsparcia na ten cel wyniosła **3 119,92 zł**.

Tutejszy Urząd wspiera także inicjatywy gospodarcze podmiotów działających na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, formą takiego wsparcia są refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanej osoby niepełnosprawnej oraz refundacja wynagrodzeń i składek za zatrudnienie bezrobotnego do 30 roku życia. W 2018 roku zatrudnienie na nowoutworzonych i wyposażonych miejscach pracy podjęły 3 osoby niepełnosprawne. Jedna osoba podjęła zatrudnienie w ramach refundacji wynagrodzeń i składek za zatrudnienie bezrobotnego do 30 roku życia.

Koszt utworzenia wszystkich subsydiowanych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w 2018 roku wyniósł **122 979,40 zł**.

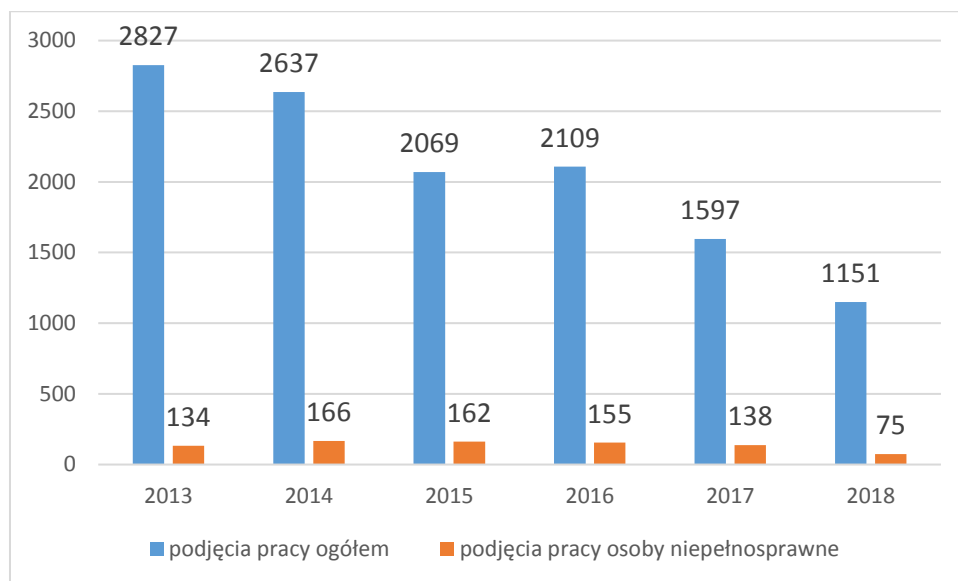
W 2018 roku tutejszy urząd sfinansował także koszty bonu szkoleniowego w kwocie **4 217,86 zł** dla 1 osoby niepełnosprawnej bezrobotnej.

W Centrum Aktywizacji Zawodowej w 2018 roku świadczone były usługi poradnictwa i pośrednictwa zawodowego dla osób z orzecznym stopniem niepełnosprawności w zakresie: pomocy w podjęciu decyzji zawodowych, czyli wybranie odpowiedniej ścieżki zawodowej; możliwości szkolenia i kształcenia zawodowego z uwzględnieniem rodzaju i stopnia uszkodzenia organizmu; możliwości uzyskania zatrudnienia w danym zawodzie i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

W 2018 roku usługami poradnictwa zawodowego objęto również osoby z orzecznym stopniem niepełnosprawności, 14 osób (15 wizyt) skorzystało z indywidualnej porady zawodowej.

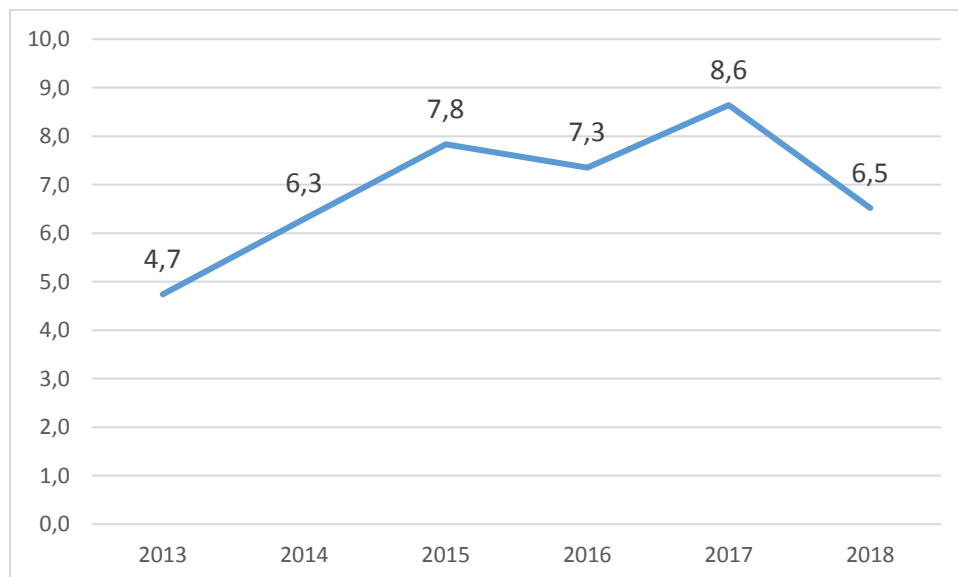
Wykres 3

Podjęcia pracy niepełnosprawnych osób bezrobotnych w latach 2013– 2018.

Wykres 4

Udział procentowy osób niepełnosprawnych spośród wszystkich bezrobotnych podejmujących pracę w latach 2013 – 2018.

Poddając analizie powyższe wykresy, zauważamy w 2018 roku spadek omawianego wskaźnika. Reasumując w 2018 roku spośród 1151 osób podejmujących pracę 75 osób należało do grupy osób posiadających orzeczoną stopień o niepełnosprawności, co stanowiło 6,52% podjęć pracy w 2018 r.

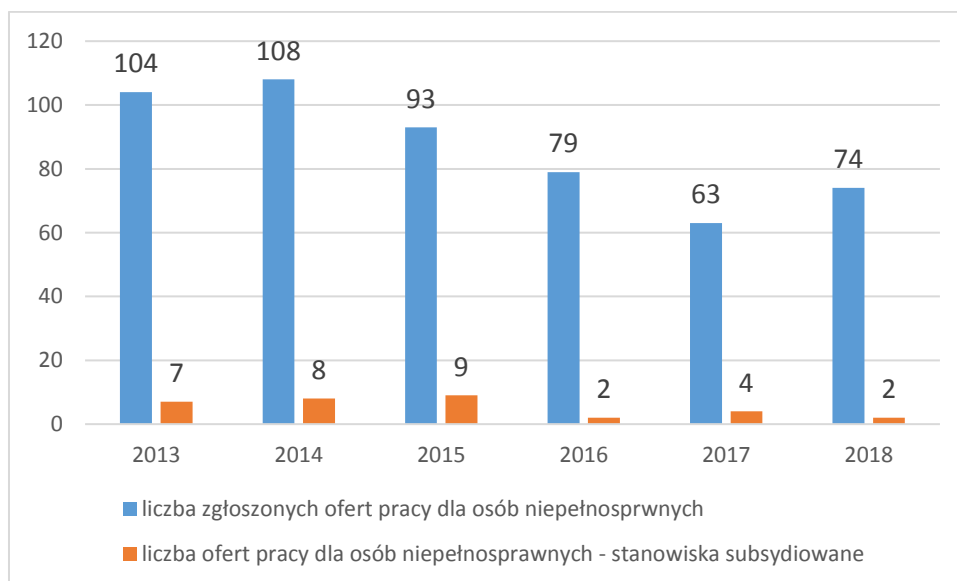
Tabela 18

Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych zgłaszane w miesiącu do Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu w 2018 roku.

Miesiące	Liczba ofert pracy	z tego liczba ofert pracy miejsc subsydiowanych
2017 rok		
Styczeń	2	0
Luty	6	0
Marzec	0	0
Kwiecień	1	0
Maj	16	0
Czerwiec	15	1
Lipiec	9	0
Sierpień	6	0
Wrzesień	2	0
Październik	10	0
Listopad	7	1
Grudzień	0	0
RAZEM	74	2

Wykres 5

Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych zgłaszane do Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu w latach 2013 -2018.

Jak przedstawia tabela 16 oraz wykres 7, Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu w 2018 roku dysponował 74 ofertami pracy dla osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności, z czego 2 dotyczyły oferty pracy na subsydiowane miejsce pracy. Porównując rok ubiegły zauważamy wzrost liczby ofert dla osób niepełnosprawnych, natomiast w przypadku ofert pracy dla osób niepełnosprawnych na stanowiskach subsydiowanych, liczba ofert zmniejszyła się o 2 oferty w porównaniu do 2017 roku.

Osoby niepełnosprawne mogły korzystać z ofert pracy zamkniętych i otwartych, które były w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu. Warunkiem było spełnianie oczekiwań stawianych przez pracodawców planujących zatrudnienie oraz w przypadku pośrednictwa zamkniętego posiadanie ustalonego II profilu pomocy. Nowelizacja ustawy wprowadzona w 2014 roku wprowadziła system profilowania czyli ustalenie oddalenia osoby bezrobotnej od rynku pracy. Tabela 17 przedstawia liczbę niepełnosprawnych osób bezrobotnych dla których ustalono profil pomocy.

Tabela 19

Liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy (stan na 31.12.2018 r.)

Profil pomocy	Razem	Kobiety
Profil I	0	0
Profil II	99	37
Profil III	73	33

Należy podkreślić, iż Urząd może adresować pełny zakres usług tylko do osób bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy I i II.

Aktywizacja zawodowa jest szeroko rozumianym pojęciem, które od zawsze funkcjonowało w naszym społeczeństwie. Jest ona podstawą, pewnym wyznacznikiem do osiągnięcia sukcesu, celu, jakim jest praca. Niepełnosprawność jest niewątpliwie czynnikiem utrudniającym wejście lub powrót na rynek pracy, jednak nie powinna być powodem do wykluczenia z obszaru zawodowego. Aktywność osób niepełnosprawnych przejawia się w różnych formach: działalności społecznej, sporcie, twórczości artystycznej. Niewątpliwie jednak najwyższy i najważniejszy poziom aktywności stanowi praca zawodowa, na możliwie wysokim poziomie kompetencji. Aktywność, zwłaszcza ta zawodowa jest w przypadku osób niepełnosprawnych najkrótszą drogą do integracji społecznej, jest istotna

wartością nie tylko dla jednostki ale również dla społeczeństwa. Ogromną rolę w procesie aktywizacji zawodowej osób odgrywają przede wszystkim najbliżsi oraz otoczenie, w którym osoba niepełnosprawna spędza najwięcej czasu. Nie bez znaczenia jest też pomoc fachowców, o których była mowa powyżej. Każda wskazówka, zachęta i wsparcie dla osób niepełnosprawnych, które chcą znaleźć swoje miejsce na rynku pracy, prowadzi do podniesienia poczucia własnej wartości i skutkuje ich ogromnym zaangażowaniem. Wsparcie osoby niepełnosprawnej w procesie aktywizacji zawodowej musi być niekiedy długotrwałe. Wymaga pracy na wielu płaszczyznach. Przynosi jednak wymierne efekty w postaci uzyskanej pracy i satysfakcji dla samej osoby niepełnosprawnej, która czuje się potrzebna, kompetentna i tak samo wartościowa jak każdy z nas.